

De stelling:

“*In de Noordzee dient een voor visserij gesloten gebied te komen*”

Dit was de eerste discussiestelling die op de nieuwe website van De Levende Natuur werd geplaatst. Dit gebeurde niet zonder reden.

De intensiteit van de visserij op de Noordzee is al vele jaren in discussie. Regelmatig wordt het instellen van een gesloten gebied voor met name de boomkorvisserij genoemd als bijdrage aan het herstel van de biodiversiteit. Met het najaar 2000 uitkomen van de 'opvolger' van het Natuurbeleidsplan uit 1990 is deze discussie thans zeer actueel.

Een deel van de Noordzee is aangewezen als kerngebied van de Ecologische Hoofdstructuur. Tot nu toe wordt hier echter door het Rijk geen enkele invulling aan gegeven. Zouden de nationale en internationale wetten en verdragen het toelaten, dat bv. Staatsbosbeheer, aansluitend op Waddenzee of Voordelta een groot gebied gaat 'beheren' in de Noordzee?

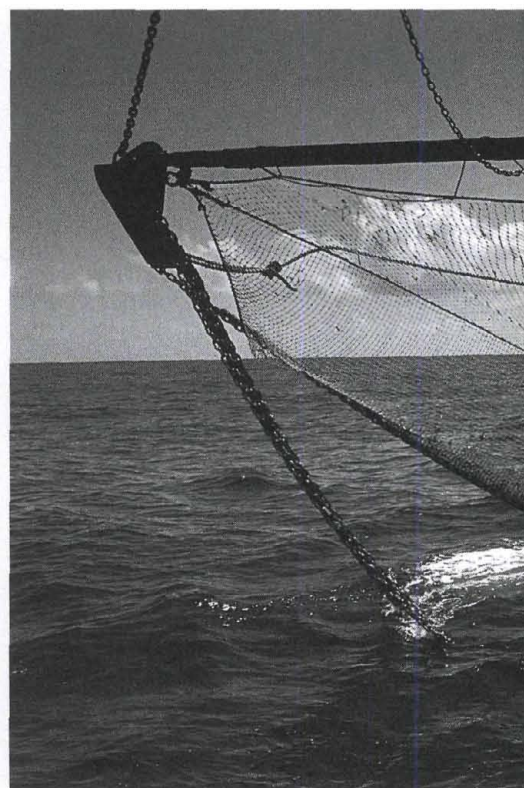
Een afsluiting van een deel van de Noordzee voor de visserij zou dan met name gericht moeten zijn op herstel van de op de bodem aanwezige levensgemeenschap. Daan stelt in zijn hierna volledig afgedrukte bijdrage aan de discussie op internet dat een gesloten gebied op zich niets helpt, omdat er nog genoeg gebieden zijn waar niet gevestigd wordt. Voor herstel van de biodiversiteit is alleen een afname van de visserij-intensiteit in zijn geheel zinvol. Dat er nog onbeviste gebieden zijn, werd dit jaar ook onderkend in een rapport van o.a. het NIOZ waarin de hogere diversiteit in de

niet beviste zee rond boortorens werd aangegeven. Daan beantwoordt helaas niet de vraag of ook met name ondiepe delen van de zeebodem deels onbevist blijven. En of dat niet juist de delen zijn waar de sterkste verandering heeft plaatsgevonden. Eén van de deelnemers aan de discussie vroeg zich af of biodiversiteit wel een goede maat is voor het meten van effecten van o.a. visserij. Hij stelt dat bv. in de Duitse Bocht, een sterk bevist gebied, het aantal soorten per sedimentoppervlakte is toegenomen, doordat de kortlevende soorten meer zijn toegenomen dan dat de langlevende soorten zijn afgenomen. Ook stelt hij, dat we niet weten hoe de zeebodem er oorspronkelijk uitzag, en dat dat de discussie kan bemoeilijken.

De stelling van Daan is impliciet dat een plaatselijk hogere diversiteit geen relevantie heeft voor bv. de biodiversiteit van de Noordzee als geheel. Dat roept toch de vraag op of er in een afgesloten en bij voorkeur gevarieerd gebied van bv. 50 x 50 km geen nieuwe kansen zouden kunnen worden geboden aan thans 'bedreigde' soorten en levensgemeenschappen. Daarbij valt te denken aan de vele in zee voorkomende organismen, maar ook aan de op deze locaties foeragerende zeevogels.

De redactie blijft geïnteresseerd in uw reacties!

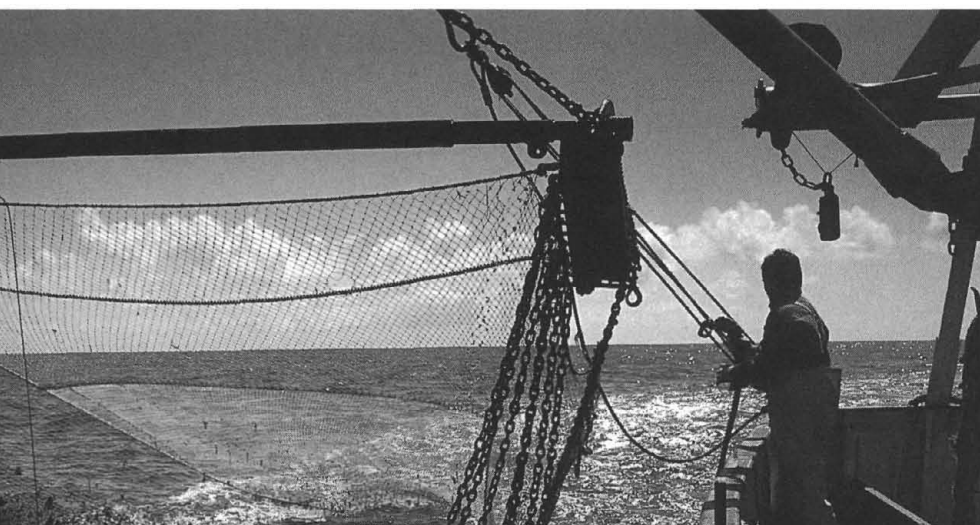
De redactie

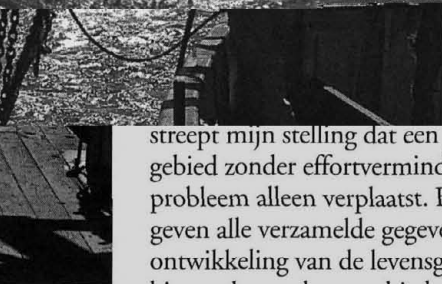
De zee:

De stelling dat er in de Noordzee een voor visserij gesloten gebied dient te komen is in zijn algemeenheid even onzinnig als de stelling dat er in Nederland een voor jacht of veehouderij gesloten gebied dient te komen om de biodiversiteit (wat dat ook moge wezen) te verhogen.

Het staat buiten kijf dat sluiting van de Noordzee voor alle vormen van visserij haar natuurlijkheid zou verhogen. Hierbij moeten wij niet vergeten dat natuurlijke processen nog steeds overheersen en dat visserij vooral de rol van onverzadigbare toppredator speelt. Sluiting van 'een' gebied, waar toch al niet gevestigd werd – en zulke gebieden zijn er nog te over, en niet alleen rond boortorens –, heeft vanzelfsprekend geen effect. Sluiting van een wel bevist gebied heeft ongetwijfeld een lokaal effect, maar hiermee is niet gezegd dat de natuurlijkheid van de Noordzee toeneemt. Dit is alleen het geval als ook de oorspronkelijk aanwezige visserij-inspanning binnen dat gebied aan het systeem onttrokken wordt, omdat overheveling naar het omringende gebied verplaatsing van het probleem betekent: elke gebiedssluiting moet gekoppeld worden aan een vermindering van de visserij-

Zal afsluiting van een deel van de Noordzee voor boomkorvisserij bedreigde soorten en levensgemeenschappen een kans op herstel geven? (Foto: Martijn de Jonge/KINA)

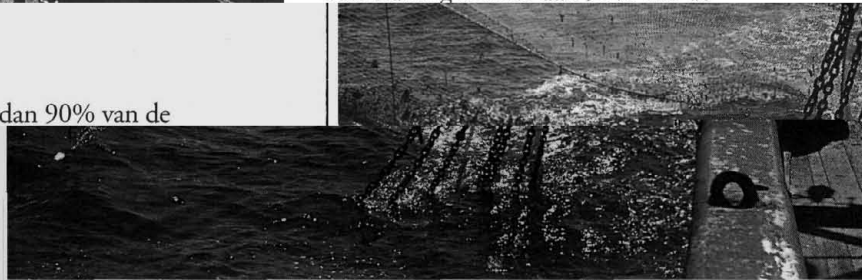

deze sluiting is meer dan 90% van de

streept mijn stelling dat een gesloten gebied zonder effortvermindering het probleem alleen verplaatst. Bovendien geven alle verzamelde gegevens over de ontwikkeling van de levensgemeenschap binnen het gesloten gebied geen definitief uitsluitsel of het systeem zich lokaal hersteld heeft. Het is mogelijk dat het daarvoor nog te vroeg is, maar het is op grond van de beschikbare kennis wel duidelijk dat men geen overdreven verwachtingen van het effect van gesloten gebieden moet koesteren.

Mijn conclusie is dat de prioriteit ligt in het terugdringen van visserij-inspanning over de hele Noordzee en niet bij een voor visserij gesloten gebied. Dat neemt niet weg dat er specifieke omstandigheden kunnen zijn, waardoor een soort of habitat wel gebaat is bij sluiting of zonering. Onderzoek en beleid kunnen zich beter bezighouden met dit soort specifieke vragen dan met zinloze discussies over een generieke stelling.

N. Daan
Nederlands Instituut voor Visserij Onderzoek
Postbus 68
1970 AB IJmuiden
email: niels@rivo.wag-ur.nl

to be or not to be

inspanning om op grotere schaal nuttig effect te hebben. Dit kunnen we ook omdraaien: mijn stelling luidt dat elke vermindering van de visserij het negatieve effect daarvan op het ecosysteem vermindert, ongeacht of deze gekoppeld wordt aan een gebiedssluiting.

Het gepraat in algemene termen over de noodzaak van een gesloten gebied in zee leidt af van de hamvragen: Welke specifieke onderdelen van het ecosysteem zijn gebaat bij gebiedssluiting? Waar moeten deze gebieden gelokaliseerd worden? En hoe groot moeten zij zijn? Generieke antwoorden hierop zijn niet mogelijk. Het terrestrische natuurreservaatconcept kan echter niet zonder meer overgeheveld worden naar het mariene milieu, omdat van in cultuur brengen geen sprake is en omdat het medium zeewater fysisch onbegrensd is. Geen vis of planktonorganisme laat zich iets aan een door de mens ingestelde grens gelegen liggen: de watermassa, en daarmee het leven dat zich daarin bevindt, is continu in beweging. Met andere woorden, een groot deel van het mariene ecosysteem onttrekt zich aan elke bescherming die een gesloten gebied wordt toegedacht.

Dit geldt iets minder voor de bodem. Het benthos is ongetwijfeld van een gesloten gebied beschermd. Echter, de overgrote meerderheid bodembewoners maakt als euvrijzwemmende fase in het 'g' zeewater door. Daardoor is de voortgang afhankelijk van reproductie. In het extreme geval dat een gebied beschermd en de rest aan zijn lot overgelaten wordt, zullen alle nakomelingen van het beschermde deel afgevoerd worden naar een woestijn, terwijl aan de jonge dieren uit een ander deel van dezelfde woestijn onwaarschijnlijk is dat ze mee is de bodemgemeenschap van het gesloten gebied uiteindelijk opgeschreven.

Overigens bestaat er reeds een groot aantal met gesloten gebieden in de Noordzee. Sinds 1989 is een aanzienlijk gebied opgroeigebied van jonge schaalvis op eilanden en in de Duitse boezem een gedeelte van het jaar gesloten voor de reguliere boomkorvisserij (zogenaamde 'scholbox'). Sinds 1995 is de sluiting het jaar rond van kracht, wat waar is om politieke redenen. Het is dering gemaakt voor schepen met meer dan 300 pk motorvermogen.

het leven
steert
gebied.
id van de
larve een
anzelozes
de vesti-
elders.
in gebied
ot overgela-
ngen uit
worden
er van
van die-
is. Hier-
innen het
dode

ervaring
oordzee.
el van het
boven de
gedurende
in geweest
rij (de
1995 is de
t. Welis-
uitzon-
het minder
aar door

Netscape: De Levende Natuur: tijd

Back Forward Reload Home Search Netscape Images Print Security Stop

Location: <http://home.wanadoo.nl/de.levende.natuur/index.htm>

Op de homepage van De Levende Natuur verschijnt elke twee maanden een nieuwe stelling, waarop lezers kunnen reageren. Een samenvatting van uw reacties wordt in het tijdschrift afgedrukt. Heeft u de nieuwe stelling al gezien? Kijk op <http://home.wanadoo.nl/de.levende.natuur>